

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ, ὑπὸ Ἀλκαίου.
ΠΟΥΑΤΖΙΝΕΛΟΣ—ΣΩΤΗΡ διήγημα τῶν Χριστου-
γέννων.
ΜΑΣΣΑΛΙΑ ΚΑΙ ΜΑΣΣΑΔΙΩΤΑΙ, ὑπὸ Ν. Μαν-
τζαίνου.
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ: Ἐνα παραμῦθι.==
Σκοτωμένοι ἀπὸ τὸν ἔχθρον.
ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΟΝ.
Ἡ ἐπάνοδος, ὑπὸ Α. Γ. Κωνσταντινίδου.
ΛΕΣΜΗ ΑΛΗΘΕΙΩΝ.
Σ' ΑΓΑΠΩ, μυθιστόρημα Ι. Μαρού.
ΝΥΜΦΗΣ ΕΚΛΟΓΗ. διήγημα τοῦ Ὁρμάν.
ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ: Ἀφρικανικαὶ περιηγήσεις.

ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ

Χριστοῦγεννα. — Ἐν ἔθιμον μεσαιωνικῶν καλο-
γήρων. — ὉΒολταίρος τῶν Ὁθωμανῶν. — Αἱ ρυτίδες τοῦ
προσώπου.

Αἱ ἀπὸ ἡμερῶν ἐορτάσιμοι τῶν ὀψοπολείων διακοσμῆ-
σεις, ἡ ἀπὸ τῆς χθὲς ὄψις τῶν κρεοπωλείων μὲ τοὺς ἐν
αὐτοῖς κεχρῶσμένους ἀμνοὺς, αἱ ἀπὸ τοῦ λυκαυγοῦς
τῆς σήμερον κωδωνοκρούσαι καὶ τὰ πρωῒνα τῶν παιδίων
κάλανδα, μοὶ ἐνθυμίζουσι τὴν πρὸ ἐτῶν ἐορτάσιν τῆς
τόσον φαιδρᾶς ἅμα καὶ ἐπιβαλλούσης ἐορτῆς τῆς σήμε-
ρον ἐν τινὶ ἐπαρχίᾳ τῆς Στερεᾶς· ἡ ἀνάμνησις δὲ τῶν
εὐλαδῶν ἐκείνων κατοίκων οἵτινες, ἀφοῦ ἀπὸ πολλῶν
ἡδὴ ἡμερῶν προσεδόκων καὶ περιέβαλλον δι' αἴγλης τὴν
ἁγίαν ταύτην ἡμέραν, μετέβαινον, ἅμα τῇ ἐπελεύσει
τῆς, ἀπὸ βαθέος ὄρθρου εἰς τὸν ναὸν μὲ τὰ ἐορταστικά
των φορέματα, καὶ εἶτα περὶ τὴν μεσημβρίαν, κατόπιν
μακρᾶς νηστείας, παρεκάθηντο περὶ πλουσίαν τράπεζαν
ἐκάστη οἰκογένεια ἐν μακαρίᾳ εὐδαιμονίᾳ, ἡ ἀνάμνησις,
εἶπον, τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης μοὶ φέρει
τὴν σκέψιν ὅτι οἱ τηρήσαντες τὸ *σ α ρ α ν τ ᾱ μ ε ρ ο ν*,
οἱ εἰς ἄκρον εὐλαβεῖς, αὐτοὶ εἶνε οἱ εὐτυχεῖς πρὸς οὐς
ἡ σήμερον ἡμέρα ἐπεφύλαξεν ἵνα ἐπιδείξῃ ὅλα τὰ λαμ-
πρὰ αὐτῆς θέληγτρα. Διὰ τὴν ἡμετέραν πόλιν ἐξέλειπεν
ἡδὴ ἀπὸ πολλοῦ ὅ, τι ἀρχαίως ὠραῖον ἐνέκλειεν ἡ ἐορτὴ
αὕτη, ὡς καὶ εἰς τόσας ἄλλας ἐορτάς συνέθη τοῦτο διὰ
πολλοὺς παρ' ἡμῖν, μὴ διασωθέντων εἰμὴ μόνων τῶν τύ-
πων. Ὅπως ὅμως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ἡ σήμερον
ἐορτάζεται θερμῶς παρὰ πάντων, διότι δὲν ὑπάρχει ἄν-
θρωπος εἰς οὗ τὴν καρδίαν νὰ μὴ ἐγείρῃ αὕτη τόσας ἀ-
ναμνήσεις, καὶ ὅστις διὰ τοῦτο νὰ μὴ δαπανῇσθαι τινὰς

τῶν ἐν αὐτῇ στιγμῶν ἵνα, ἀνατρέχων εἰς παλαιότερας
τοῦλάχιστον ἡμέρας, πανηγυρίσῃ οὕτω ἰδιαζόντως τὴν
ἁγίαν ταύτην ἡμέραν.

Ἐπὶ τῆς ἐορτῆς τῶν Χριστοῦγέννων διάφορα περίερ-
γα ἔθιμα ἀναφέρονται εἰς χρόνους παλαιότερους, ἐν δὲ
ἐξ αὐτῶν ἄρκετα παράδοξον εἶνε καὶ τὸ κατωτέρω, συμ-
βαῖνον ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸν μεσαιῶνα.

Οἱ Μοναχοὶ τότε, διὰ νὰ καταστήσωσι τερπνοτέραν
τὴν ἐορτὴν τῶν Χριστοῦγέννων, εἰσέγαγον τὰ ἐπὶ τῆς
γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ μυστήρια, ἐν οἷς οὗτοι περιε-
βάλλοντο φορέματα κωμικὰ· ὁ λαὸς τοὺς ἐμιμήθη καὶ
οὕτω ἡ ἁγία τελετὴ μετετράπη εἰς τελετὴν τῶν ἀπόκρεω.

Εὐγενεῖς, πολῖται καὶ καλόγηροι προσέλαβον οὕτω
τὴν συνήθειαν τοῦ μετεμφιεῖσθαι κατὰ τὴν ἐπέτειον καὶ
τὴν ἐπαύριον τῶν Χριστοῦγέννων, μετεμφιζόντο δὲ πρὸ
πάντων εἰς ἄγρα ζῶα, ἵνα τρομάξωσι τὰς γυναῖκας καὶ
τὰ παιδιά, καὶ περιέτρεχον οὕτω τὰς ὁδοὺς, κραυγά-
ζοντες καὶ ρίπτοντες κατὰ τῶν διαβατῶν σφαῖρας ἐκ
μαλλίου ἢ δέρματος, ὥς ἀπεκάλουν φοῦσκας.

Τὸ ἔθιμον τοῦτο κατηργήθη τῷ 1781 ὑπὸ τῆς Γαλ-
λικῆς βουλῆς, κηρύξας προῖκον ἐξήκοντα λίρων διὰ
πάντα ὅστις τοῦ λοιποῦ θὰ ἐθεῖτο κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν
Χριστοῦγέννων περιφερόμενος ἐν σχήματι ζῶου εἰς τὰς
ὁδοὺς καὶ ἐκσφενδονίζων φοῦσκας, ἔστω καὶ ἂν ἦτο οὗ-
τος καλόγηρος.

Ἀπέκτησαν καὶ οἱ Ὁθωμανοὶ τὸν Βολταίρον των. Ὁ
ἐσχάτως παρ' αὐτοῖς ἀποθανὼν Ναμὶκ Κεμάλ βέης ἔ-
λαβε παρὰ τῶν θαυμαστῶν του τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ:
Βολταίρου τῶν Ὁθωμανῶν, καθὼ διαπρέψας ὡς ποιη-
τῆς, ὡς ἱστορικὸς, ὡς μυθιστοριογράφος, ὡς δημοσιο-
γράφος, ὡς κριτικὸς καὶ ὡς μεταφραστῆς.

Ὁ Κεμάλ οὗτος γεννηθεὶς ἐν Τεκίρ Δάχ τῷ 1841,
ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας παρέσχε δείγματα τῆς μελλούσης
αὐτοῦ Βολταίρικῆς ἐξοχότητος, συγγράψας ἐν ἡλικίᾳ
δεκαοκτὼ ἐτῶν τὸ Ἰντιβᾶχ ἢ Ἱστορίαν τοῦ Ἀλήδης
περιέχουσαν τὴν ἀπεικόνισιν τῶν μουσουλμανικῶν ἡθῶν.

Κατόπιν συνέγραψε διάφορα δράματα καὶ μυθιστο-
ρίας κλπ. καὶ τέλος ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 47 ἐτῶν· ἀπέ-
θανε δὲ τόσον νέος διότι, ὡς λέγουσιν οἱ βιογράφοι του.

Γέριν βου γιέρ διγιλδέρ,

δηλαδή: ἐπειδὴ ἡ γητίνησφαιρα δὲν ἦτο κατάλληλος
δι' ἐκαίγον τόπος διαμονῆς. Εἶνε στίχος ὃν ἔλαβον ἐκ
τῆς ὑπ' ἐκείνου συγγραφείσης Τσ ε σ μ ε.

Εἰς τῶν ἀπονηδοτέρων ἐχθρῶν σας, καλὴ μου ἀνα-

γνώστρια, εἶνε βεβαίως ὅχι τὰ ἔτη, ἅτινα καλλίστα δύνασθε ν' ἀποκρύπτετε, ἀλλ' ἑτέρον τι μὴ ἀποκρυπτόμενον εὐκόλως, αἱ ἐπὶ τοῦ προσώπου ρυτίδες. Αἱ ρυτίδες λοιπόν αὐταὶ προέρχονται ἐκ δύο αἰτίων, 1) Ἐκ γήρατος καὶ 2) Ἐκ διαφορῶν ἄλλων λόγων. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἐκ γήρατος ρυτίδων οὐδέν᾽ ἀ λόγον ἐννοῶ νὰ κάμω τόσον εἰσθε ἀκόμη νέα, ὥστε πᾶς λόγος περὶ τοῦ ζητήματος τούτου θὰ ἦτο ὅλως μάταιος κα περιττός. Θὰ περιορισθῶ μόνον νὰ σᾶς δείξω πῶς παράγονται αἱ δευτέρου εἶδους ρυτίδες, καὶ ἡ περιγραφή αὕτη θὰ σᾶς χρησιμεύσῃ ὡς συνταγή, διότι αὐτὴν ἔχουσα πρὸ ὀφθαλμῶν, θὰ γνωρίζετε πῶς καλλίον νὰ λάβετε τὰ προφυλακτικὰ σας μέτρα κατὰ τοῦ μισητοῦ καὶ ἀνεξאלείπτου τούτου στίγματος τῆς μορφῆς σας.

Κυρία ἀφορμὴ τῶν δευτέρου εἶδους ρυτίδων εἶνε ἡ ἐσωτερικὴ μας διαθέσις. Παρατηρήσατε τον μαθηματικὸν ἐκείνον, τὸν ὄνειροπόλον ἢ τὸν ποιητὴν ἐν ἡ στιγμῇ ζητοῦσι τὴν εὐρεσιν προβλήματός τινος ἢ ὁμοιοκαταληξίας· τὸ πρόσωπόν των μένει ἐν ἀκίνησιν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἀκίνητοι ἐπίσης καὶ ἄνευ βλέμματος, ἐν ᾧ ἐξ ἐναντίας αἱ ὄφρεϊς συσπῶνται ζωηρῶς πρὸς τὴν ρίνα, σκιάπτονται μετὰ τῶν αὐτῶν βαθεῖαν ρυτίδα. Παρομοίᾳ τοῦ προσώπου στάσις, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ βλέμμα κινεῖται περιστροφικῶς καὶ σπινθηροβολεῖ, ἐκφράζει τὴν ὀργὴν ἢ τὸ μῆκος. Ἄν δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ συστρέφονται εἰς τὰ πλάγια, κρυπτόμενοι ἐν μέρει ὑπο τῶν βλεφαρῶν, ἐνῶ τὸ κάτω χεῖλος χωρεῖ πρὸς τὰ ἔξω, τοῦτο ἐκφράζει τὴν περιφρόνησιν ἢ τὸν σαρκασμὸν. Ὅποτε ἀναζητῶμεν ἀνάμνησιν δι' αὐτοῦσιν ἡμᾶς, ὑποῦμεν τὰς ὄφρεϊς πρὸς τὰ ἄνω καὶ οὕτω ἐπὶ τοῦ μετώπου σχηματίζεται πληθὺς ῥιζοντίων ρυτίδων, ἐὰν δὲ ἡ ἀνάμνησις αὕτη μᾶς φέρῃ τὴν ἐκ τοῦ ἀνεπανορθώτου ἀνίαν, αἱ παρειαὶ καὶ τὸ κάτω, σχηματίζουσαι οὕτω δύο ρυτίδας περὶ τὴν ρίνα, ἡ ρυτίς δὲ αὕτη συχνάκις ἐπαναλαμβάνομένη, θὰ μείνῃ ἐπὶ τέλους ἀνεξάλειπτος. Προλάβετε λοιπόν ν' ἀποφύγετε αὐτὰς τὰς ρυτίδας, πρὶν ἢ ἡ συχνὴ των ἐπαναλήψις ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐκάστοτε μερῶν τοῦ προσώπου ἀποτυπώσῃ πλέον αὐτὰς διὰ παντός.

Γαλλίζων τις ἐπαρχιώτης, εἰσερχόμενος εἰς γυναικεῖον πλοπωλεῖον, ζητεῖ πλὸν διὰ μ. α. ν. τ. α. μ. α. ν.

Ἡ κυρία τοῦ καταστήματος, ἀπασχοληθεῖσα ἐν τῷ μεταξὺ ὑπὸ τινος ἄλλου, στρέφει κατόπιν πρὸς τὸν πρῶτον.

— Λοιπὸν, κύριε, τί καπέλο ἐζητήσατε;

— Σᾶς εἶπα, κυρία μου, καπέλο διὰ...

— Ἀ, μάλιστα, ἐνθυμούμαι· διὰ νταμα.

— Ὅχι δὲ διὰ νταμα... διὰ μαντάμα!

Ἄλκατος.

ΠΟΥΛΤΖΙΝΕΛΛΟΣ--ΣΩΤΗΡ

(Διήγημα τῶν Χριστουγέννων.)

Τὴν νύκτα ἐκείνην ὁ γηραιὸς Ἰάκωβος εἶδε χρυσᾶ ὄνειρα: πολὺ δὲ πρὸ τῆς αὐγῆς, τῆς παγετώδους αὐγῆς τῶν Χριστουγέννων, ἠγέρθη εὐθυμος, ἠνέωξε τὸ παράθυρόν του, παρετήρησε τὸν οὐρανὸν κεκαλυμμένον ἐτι ὑπὸ πυκνῆς πάχνης, ἔβαινε τὴν χεῖρα εἰς τὸ κενόν, καὶ ἀ-

πέκνησε τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων θὰ ἀπολαύσῃ λαμπρὸν ἥλιον.

— Καλὰ! — εἶπεν ὁ ἀγαθὸς γέρον, κλείων τὸ παράθυρον: — θὰ ἦνε λαμπρὰ ἑορτὴ διὰ τὰ παιδιὰ καὶ διὰ τοὺς γονεῖς των!

Ἦναψε τὸ φῶς καὶ μεγάλῃ φωτῇ εἰς τὴν ἐστίαν, ἐθερμάνθη ὀλίγον, καὶ εἶτα, μετὰ τινος σεβασμοῦ, ἠνέωξε τὸ παλαιὸν ἐρμάριον, ὅπερ ἦτο τὸ ὠραιότερον ἐπιπλὸν τοῦ δωματίου των.

— Θέλω νὰ μ' εὐρουν κομφὸν! — ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν παιδρῶς. — Ἴδου τὸ γαλάζιον μου φόρεμα, ἐκεῖνο ποῦ ἤρρεσκε τόσῳ εἰς τὴν Μαριάνθην... Ἴδου τὰ βελουδένια μου πανταλόνια... Ἴδου τὸ γελέκο μου τὸ κεντημένον με ἄνθη καὶ τὸν λαιμοδέτην μου με ταῖς φούντες. Ὅταν τὰ παιδιὰ θὰ μὲ ἰδοῦν ἔξω ξυρισμένον, ζωηρὸν, μετὰ τὸ πόδι στερεόν, μετὰ τὸ χέρι... ὀλίγον μόνον τρέμον... θὰ μὲ εἰποῦν: — Παπποῦ, δὲν εἰσθε ὀγδόντα ἐτῶν, ἀλλὰ εἰκοσι διὰ τετάρτην φορὰν! Καὶ ὁ γηραιὸς Ἰάκωβος, με ὑγροῦς τοὺς ὀφθαλμούς, ἐμειδία ἐκ χαρᾶς.

II

Οἱ κώδωνες ἀντήχουν παιδρῶς: ἤκούοντο αἱ πρῶται ἄμαξαι, καὶ ἀκτίνες τινὲς ἡλίου ἐχρύσουν ἤδη τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλοτέρων μνημείων.

Ὁ Ἰάκωβος ἦτο ἐτοιμος.

Ἦτο ἐτοιμος, ὁ γηραιὸς Ἰάκωβος: καλῶς ἐξυρισμένος, καλῶς ἐνδεδυμένος, κουμπωμένος μέχρι τοῦ λαιμοῦ.

Ὁρθίος, μεδιῶν πρὸς ἑαυτὸν, παρετήρει—ἐν ἀρχαίῳ τινὶ κατόπτρῳ—τὸ πεπαλαιωμένον συρμοῦ ἔνδυμα ἐκεῖνο τὸ ὅποσον τῷ ὑπενθύμειζε τὰς εὐτυχαστέρας αὐτοῦ ἡμέρας.

Εἶχεν ἀγαπήσει, ὁ γηραιὸς Ἰάκωβος, καὶ τὸ ἐνεθυμεῖτο.

Ἠγάπησε τὴν προσφιλεῖ του Μαριάνθην, τὴν πτωχὴν του μακαρίτιδα, ὅπως τὴν ἐκάλει, ἥτις ἀπὸ δεκαπέντε ἐτῶν ἐκοιμήτο ἤδη ἐν τῷ νεκροταφεῖῳ.

Κατ' ἔτος, τὴν ἐπέτειον τῆς ἑορτῆς τῆς, ὁ Ἰάκωβος ἔφερεν ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς συζύγου του δύο μικρὰς ροδάς, ἃς ἐπεριποιεῖτο ὅλον τὸ ἔτος μετὰ πατρικῆς τρυφερότητος.

Τὴν ἠγάπησε, τὴν Μαρδαλινῇ, τὴν μόνην αὐτοῦ θυγατέρα, ἀποθανοῦσαν εἰς ἡλικίαν εἰκοσι μόλις ἐτῶν, ἐνῶ ἐγένετο μήτηρ ἓνα μόνον μῆνα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου τῆς.

Τότε ἔφερε ὅλην τὴν ἀγάπην του ἐπὶ τὴν Ἰωάνναν, τὴν ὀρφανὴν, τὴν ἑγγονὴν του, καλὸν καὶ φρόνιμον κοράσιον: τὴν ἀνέθρεψε, καὶ εἶτα τὴν ὑπάνδρευσεν, τὴν ὑπάνδρευσεν πολὺ καλῶς.

Οἱ νεαροὶ σύζυγοι κατώκουν μακρὰν, εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον τῆς πόλεως.

Ὁ σύζυγος εἰργάζετο εἰς βιομηχανικὸν τι κατάστημα: ἡ Ἰωάννα ἦτο σιδηρόστρια: ἠγαπῶντο, ἦσαν ἡσυχαι, οἰκονομικοὶ, ὑγιαῖν· πρὸ δέκα δὲ μηνῶν παιδίον, ῥωμαλέον ὡς ὁ πατὴρ του, ξανθὸν καὶ χαριεν ὡς ἡ μήτηρ, συνεπλήρωσε τὴν εὐτυχίαν των.

III

Ὅτε ἐτελειώσε τὸν καλλωπισμὸν καὶ τὸν ἐπὶ τῆς ἐνδυμασίας του θαυμασμὸν, ὁ γηραιὸς Ἰάκωβος κατῆλθε τὰ πέντε αὐτοῦ πατώματα, ἡσύχως, προσυλακτικῶς, καὶ διηγεθῆναι, ἀγέρωχος ὡς νεανίας, πρὸς τὰς κυριωτέρας ἰδοὺς τῆς πόλεως.